

Сборник съдебна практика

ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ГЕНЕРАЛНИЯ АДВОКАТ
M. WATHELET
представено на 9 ноември 2016 година¹

Дело C-618/15

Concurrence SARL
срещу
Samsung Electronics France SAS
Amazon Services Europe Sarl

(Преюдициално запитване, отправено от Cour de cassation (Касационен съд, Франция))

„Преюдициално запитване — Съдебно сътрудничество по гражданскоправни въпроси — Регламент (ЕО) № 44/2001 — Член 5, точка 3 — Съдебна компетентност — Деликтна или квазиделиктна отговорност — Мрежа за селективна дистрибуция — Забрана за препродажба в интернет извън дадена мрежа — Иск за спиране на неправомерно поведение — Привръзка“

1. Настоящото преюдициално запитване относно тълкуването на член 5, точка 3 от Регламент (ЕО) № 44/2001² (регламент, наречен „Брюксел I“) е отправено в рамките на спор между Concurrence SARL, установено във Франция дружество, от една страна, и Samsung SAS, също установено във Франция, и Amazon Services Europe Sarl, установено в Люксембург дружество, от друга страна, по повод на твърдяно нарушение на забраните за препродажба извън дадена мрежа за селективна дистрибуция и на електронен пазар (market place), извършено посредством оферти за продажба, публикувани на няколко уебсайтове, управлявани в различни държави членки, а именно Amazon.fr, Amazon.de, Amazon.co.uk, Amazon.es и Amazon.it.

2. Проблематиката във връзка с престъпленията, извършвани в интернет (наричани по-нататък „киберпрестъпления“), е сложна, доколкото в тази по хипотеза универсална мрежа е особено трудно те да бъдат локализирани, независимо дали става въпрос за правопораждащото събитие или за претърпяната вреда. Освен това киберпрестъпленията не са само тези, които могат да бъдат извършени чрез пресата, радиото или телевизията (клевета, нахърняване на правото на личен живот), но също, както е видно от цитираната в настоящото заключение практика на Съда, и други видове престъпления като продажбата в интернет на фалшифицирани стоки или нарушението на забрани за препродажба извън дадена мрежа за селективна дистрибуция като разглежданото в главното производство. Съществуват мнения, според които тези киберпрестъпления все още не са напълно обхванати от позитивното право³.

1 — Език на оригиналния текст: френски.

2 — Регламент на Съвета от 22 декември 2000 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 12, 2001 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 3, стр. 74).

3 — Вж. *Gaudemet-Tallon*, Н. *Compétence et exécution des jugements en Europe*. LGDJ Lextenso éditions, 5. ed., 2015, p. 284, както и цитираната правна теория и обсъждането на френската съдебна практика по тези въпроси, в рамките на което се наблюдава различие в становищата на Първо гражданско отделение и на Търговското отделение към Cour de cassation (Касационен съд, Франция). Вж. също *Kur*, A. *Article 2:202: Infringement*, както и *Special issues posed by Internet use and „media overspill“*. — In: *Conflict of laws in Intellectual Property, The CLIP Principles and Commentary*, European Max Planck Group on CLIP, Oxford, 2013, p. 80.

I – Правна уредба

A– Правото на Съюза

1. Регламент № 44/2001

3. Съображения 11, 12 и 15 от Регламент № 44/2001 гласят:

„(11) Правилата за компетентността трябва да са във висока степен предвидими и основани на принципа, че компетентността по правило се основава на местоживеенето на ответника и винаги трябва да е налице на това основание, освен в няколко ясно определени ситуации, когато основанието на спора или автономията на страните изисква или предполага различен свързващ фактор. Местоживеенето на правния субект трябва да се определи автономно, така че общите правила да се направят по-прозрачни и да се избегнат конфликти на юрисдикции.

(12) Наред с местоживеенето на ответника трябва да съществуват алтернативни основания за компетентност, които са основани на тясна връзка между съда и процесуалното действие или с оглед да се улесни доброто упражняване на правосъдие.

[...]

(15) В интерес на хармоничното упражняване на правосъдие е необходимо да се минимизира възможността от едновременни производства и да се гарантира, че в две държави членки няма да се произнасят противоречащи си съдебни решения. [...]“.

4. Правилата за компетентност фигурират в глава II от посочения Регламент № 44/2001. Член 2, параграф 1 от него, който се съдържа в раздел 1 на посочената глава II, озаглавен „Общи разпоредби“, гласи следното:

„При условията на настоящия регламент, искиове срещу лицата, които имат местоживеене в държава членка, независимо от тяхното гражданство, се предявяват пред съдилищата на тази държава членка“.

5. Член 3, параграф 1 от този регламент, включен в посочения раздел 1, гласи:

„Срещу лица, които имат местоживеене в държава членка, могат да бъдат предявявани искиове в съдилищата на друга държава членка само при съблюдаване на правилата, установени в раздели 2—7 от настоящата глава“.

6. Член 5, точка 3 от посочения регламент, който се съдържа в раздел 2, озаглавен „Специална компетентност“, от глава II, предвижда следното:

„Срещу лице, което има местоживеене в държава членка, може да бъде предявен иск в друга държава членка:

[...]

3. по дела относно гражданска отговорност, *delict* или *quasi delict* — в съдилищата на мястото, където е настъпило или може да настъпи вредоносното събитие“.

7. Регламент № 44/2001 е отменен с член 80 от Регламент (ЕС) № 1215/2012⁴ (така наречения регламент „Брюксел Ia“). При все това съгласно член 81, втора алинея от него последният се прилага едва от 10 януари 2015 г. Тъй като главното производство е образувано преди тази дата, към настоящото дело следва да се приложи Регламент № 44/2001.

2. Регламент (ЕО) № 864/2007

8. Член 6 от Регламент (ЕО) № 864/2007⁵, озаглавен „Нелоялна конкуренция и действия, ограничаващи свободната конкуренция“, има следното съдържание:

„1. Правото, приложимо към извъндоговорни задължения, произтичащи от действие на нелоялна конкуренция, е правото на държавата, в която са засегнати или е вероятно да се засегнат конкурентни отношения или колективните интереси на потребители.

2. В случай че действие на нелоялна конкуренция засяга изключително интересите на определен конкурент, се прилага член 4.

[...]“.

Б – *Френското право*

9. Към момента на настъпване на фактите по спора член L. 442-6, параграф 1, 6° от Търговския кодекс е предвиждал, че „[ф]актът на пряко или непряко участие на производител, търговец, индустриалец или лице, регистрирано в регистъра на професиите, в нарушение на забраната за препродажба на стоки извън дадена мрежа, наложена на дистрибутора, обвързан с договор за селективна или изключителна дистрибуция, освободен съгласно приложимите норми на конкурентното право, ангажира отговорността на извършителя и го задължава да поправи причинената вреда“.

II – Спорът в главното производство и преюдициалният въпрос

10. От преписката по делото е видно, че Concurrence продава на дребно електронни стоки за широк кръг потребители посредством магазин, намиращ се на площад „Мадлен“ в Париж (Франция), и на сайта за електронна търговия „concurrency.fr“. На 16 март 2012 г. това дружество сключва със Samsung договор за селективна дистрибуция на висококачествените стоки от марката Samsung (от гамата ELITE), озаглавен „Специализиран търговец на дребно ELITE“. Този договор предвижда, наред с останалото, забрана за продажба на въпросните стоки в интернет.

11. Тогава между страните възниква спор. Samsung упреква Concurrence, че с продажбата на стоките от гамата ELITE на неговия уебсайт същото е нарушило договора за селективна дистрибуция. На свой ред Concurrence оспорва правомерността на договорните клаузи, като твърди, наред с останалото, че те не се прилагат еднакво към всички дистрибутори, някои от които продават въпросните стоки на сайтовете на Amazon без реакция от страна на Samsung.

12. С писмо от 20 март 2012 г. Samsung уведомява Concurrence, че прекратява търговските си отношения с него, считано от 30 юни 2013 г.

4 — Регламент на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 351, 2012 г., стр. 1).

5 — Регламент на Европейския парламент и на Съвета от 11 юли 2007 година относно приложимото право към извъндоговорни задължения (Рим II) (ОВ L 199, 2007 г., стр. 40).

13. През април 2012 г. Concurrency подава иск срещу Samsung пред съдия по обезпечителното производство в Tribunal du commerce de Paris (Търговски съд Париж, Франция), като се позовава на отказа на дружество Samsung да му доставя стоките от гамата ELITE въпреки поетите ангажименти.

14. С определение от 18 април 2012 г. този съдия отхвърля исканията на Concurrency. Това определение е потвърдено със съдебно решение от 25 октомври 2012 г. на Cour d'appel de Paris (Апелативен съд Париж, Франция), произнесено в обезпечително производство.

15. С акт от 3 декември 2012 г. Concurrency подава иск срещу Samsung и Amazon в рамките на обезпечително производство в Tribunal du commerce de Paris (Търговски съд Париж) с цел забраната за продажба в интернет на стоки от гамата ELITE, наложена с договора за селективна дистрибуция, да бъде обявена за непротивопоставима, в съответствие с това на Samsung да бъде разпоредено да продължи да му доставя стоките по този договор, а на Amazon да бъде разпоредено да изтегли от своите сайтове Amazon.fr, Amazon.de, Amazon.co.uk, Amazon.es и Amazon.it всички оферти на известен брой модели на стоки Samsung.

16. На 8 февруари 2013 г. съдията по обезпечителното производство в Tribunal de commerce de Paris (Търговски съд Париж) произнася определение при условията на състезателност, с което обявява, че не е компетентен, що се отнася до сайтовете на Amazon в чужбина, постановява, че относно исканията на Concurrency спрямо на Samsung няма основания за обезпечително производство, и отхвърля исканията на Concurrency спрямо Amazon France.

17. На 27 юни 2013 г. Concurrency обжалва това решение пред Cour d'appel de Paris (Апелативен съд Париж). С решение от 6 февруари 2014 г. последният изменя частично определението на Tribunal de commerce de Paris (Търговски съд Париж), като запазва недопустимостта на исканията на Concurrency по отношение на Samsung и отхвърлянето на исканията на Concurrency по отношение на Amazon Services Europe.

18. Тогава Concurrency подава касационна жалба срещу последното решение пред запитващата юрисдикция.

19. В жалбата си Concurrency изтъква по-специално, че в обжалваното потвърдително съдебно решение погрешно е обявена липсата на компетентност на френския съд, що се отнася до сайтовете на Amazon в чужбина, тъй като последните не били насочени към френските потребители. Дори обаче да се предположи, че критерият за достъпността на уебсайта не е достатъчен, Cour d'appel de Paris (Апелативен съд Париж) неправомерно е пропуснал да провери дали системата за продажба на уебсайтовете на Amazon позволява да се изпращат предложените за продажба стоки не само в страната по произход на сайта, но и в другите европейски страни и по-специално във Франция, което би позволило да се обоснове компетентността на френския съд.

20. Запитващата юрисдикция намира, че спорът, с който тя е сезирана, е особен с това, че не съответства на нито една от вече разгледаните в практиката на Съда във връзка с член 5, точка 3 от Регламент № 44/2001 хипотези. Всъщност с подадения иск се цели да се сложи край на твърдените вреди, причинени от одобрен дистрибутор, установен във Франция и управляващ сайт за електронна търговия, в резултат от нарушението от страна на доставчика на забраната за препродажба на стоки извън мрежата на селективна дистрибуция, към която принадлежи дистрибуторът, и от използването на оферти за продажба, поставени онлайн на електронен пазар на различни уебсайтове, управлявани във Франция и в други държави членки.

21. При тези условия Cour de cassation (Касационен съд) решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Трябва ли член 5, точка 3 от Регламент (ЕО) № 44/2001 да се тълкува в смисъл, че при твърдяно нарушение на забраните за препродажба извън дадена мрежа за селективна дистрибуция и от електронен пазар, извършено посредством оферти за продажба, публикувани на няколко интернет сайта, управлявани в различни държави членки, одобреният дистрибутор, който се счита за увреден, може да подаде иск за спирането на така причиненото неправомерно засягане до юрисдикцията, на територията на която публикуваните онлайн оферти са достъпни или са били достъпни, или трябва да е налице друга привръзка?“.

III – Производството пред Съда

22. Concurrence, Amazon Services Europe, френското и италианското правителство и люксембургското правителство, както и Европейската комисия представят писмени становища. Съдебно заседание за изслушване на устните състезания не е поискано от страните и не е организирано служебно от Съда.

IV – Преценка

A – Обобщение на становищата на страните

23. Concurrence твърди, че има право да подаде иск за спиране на неправомерното засягане, причинено от твърдяното нарушение, до юрисдикцията, на територията на която публикуваните онлайн оферти са достъпни или са били достъпни, и че не е необходимо да се определя друга привръзка. За да е налице вреда, претърпяна във Франция от обява на оферти на чуждестранни сайтове, било достатъчно тези оферти да могат да заинтересуват потенциалния френски клиент, тоест стоката да може да бъде купена във Франция. В случая въпросните телевизори могли да се продават от една страна в друга и пазарът не бил ограничен до Франция.

24. Според Concurrence селективният договор обикновено има пазар, съставен от държавите от Европейския съюз и често и от Швейцария, като с него се позволява или забранява продажбата на териториите на всички тези държави. За френския дистрибутор пазарът на телевизорите Samsung бил европейският пазар. В него той можел да продава, но и да бъде конкуриран от чуждестранни дистрибутори, които изпращат стоки от своите страни било като публикуват обяви на своите сайтове, разположени в чужбина и достъпни във Франция (например, Amazon.it), било като правят обяви на френския сайт (Amazon.fr), ако последните имат правото да продават. В случая телевизорите TV Samsung ELITE могли да бъдат закупени и доставени независимо от коя страна.

25. Обратно, според Amazon Services Europe, освен да са достъпни на територията на сезираната юрисдикция, публикуваните онлайн оферти би трябвало да са насочени към потребители, пребиваващи на тази територия, което предполага кумулативното определяне на редица признаци като, на първо място, спецификата на закона, мястото на доставка на продаваните стоки, езикът, на който са съставени обявите, валутата, в която е определена продажната цена, или още, използваните рекламни методи.

26. За разлика от накърняването на правата на личността или на авторските права, при които вредата се поражда от самото разпространяване на спорното съдържание, вредата, произтичаща от засягането на непроницаемостта на мрежа за селективна дистрибуция, може да навреди на някои одобрени дистрибутори само ако техните потенциални клиенти могат да купят стоките, предлагани за продажба на тези сайтове. Юрисдикцията, която най-добре може да прецени тази вреда, следователно била тази, в чийто район се намират потребителите, към които са насочени обявите за продажба на посочените стоки.

27. Според френското правителство спор във връзка с нарушение като разглежданото в случая би трябвало да бъде отнесен до френските юрисдикции, доколкото деянието, извършено в друга държава членка, е довело или може да доведе до вреда в района на компетентност на сезираната юрисдикция.

28. Същото правителство твърди, че в спор относно оферта за продажба на електронен пазар, предназначена за потребители в Съюза, на маркови стоки, предназначени от титуляра им за продажба в трети държави, Съдът е приел, че само възможността за достъп до даден уебсайт на територията, на която марката е защитена, не е достатъчна, за да се направи изводът, че публикуваните там оферти за продажба са насочени към намиращи се на тази територия потребители. Ето защо националните юрисдикции са длъжни да преценят във всеки отделен случай дали съществуват относими данни, въз основа на които да се направи изводът, че оферта за продажба, публикувана на електронен пазар, достъпен на територията, на която марката е защитена, е насочена към разположени на тази територия потребители, като се вземе предвид по-специално фактът, че към офертата за продажба има уточнения относно географските зони, към които продавачът е готов да изпрати стоката⁶.

29. Италианското правителство твърди основно, че делото, по което е постановено решение от 3 октомври 2013 г., Pinckney (C-170/12, EU:C:2013:635), се отличава от настоящото дело, в което с оглед на твърдяната вреда жалбоподателят по главното производство е подал иск за спиране на неправомерното поведение, като е поискал оспорваната оферта да бъде изтеглена от пазара. Според това правителство в подобна хипотеза в светлината на прогласените от Съда принципи относно способността за разпространяване на нарушенията, извършвани посредством интернет, естеството на нарушеното право и средствата за защита на последното, както и с оглед на целите за предвидимост и добро правораздаване, обосноваващи прибягването към разглеждания алтернативен съд, следва да се приеме, че могат да бъдат сезирани юрисдикциите на държавата членка по мястото, в което оспорваната оферта е била представена на пазара посредством намиращия се в нея уебсайт, или юрисдикциите на държавата членка, в която въпросната оферта при всяко положение е достъпна и от естество да позволи купуването на стоката.

30. Според люксембургското правителство, тъй като делото в главното производство се отнася до одобрен дистрибутор, който твърди, че е претърпял вреда поради нарушението на забраната за продажба извън мрежата за селективна дистрибуция, към която той принадлежи, твърдяната вреда се изразява в намаляване на неговите пазарни дялове, така че, за да се определи районът на компетентност, следвало да се държи сметка за съответния пазар за този одобрен дистрибутор. Критерият, изведен от възможността за набавяне на стоката в района на сезираната юрисдикция, следователно бил особено релевантен.

31. Това правителство припомня, че за разлика от решенията, произнесени от Съда в областта на защитата на правата на личността (решение от 25 октомври 2011 г., eDate Advertising и др., C-509/09 и C-161/10, EU:C:2011:685), правата върху марки (решение от 19 април 2012 г., Wintersteiger, C-523/10, EU:C:2012:220) или авторските права (решение от 3 октомври 2013 г.

⁶ — Решение от 12 юли 2011 г., L'Oréal и др. (C-324/09, EU:C:2011:474, т. 64 и 65).

Pinckney, C-170/12, EU:C:2013:635), твърдяното нарушение в делото по главното производство се състои в „препродажба“ на определени стоки извън дадена мрежа за селективна дистрибуция. Така накърняването не се осъществявало само чрез разпространяването на съдържание в интернет, тъй като то предполагало извършване на някои допълнителни действия от естество да породят вреда.

32. Комисията предлага да се отговори, че член 5, точка 3 от Регламент № 44/2001 следва да се тълкува в смисъл, че в случай на твърдяно нарушение на забраната за продажба извън мрежа за изключителна дистрибуция, извършено посредством предлагането в интернет на стоки, които са предмет на изключителното право, на сайтове, функциониращи в различни държави членки, трябва да се счита, че мястото, където е възникнала вредата, е мястото, в което титулярът на правото на изключителна дистрибуция е претърпял намаляване на своите продажби — място, което съвпада със територията, за която той разполага с такова право.

Б– Анализ

33. Най-напред следва да се отбележи, което е интересно само по себе си, че нито в Регламент № 1215/2012, нито в регламентите (ЕО) № 593/2008⁷ или „Рим II“ не фигурира особена разпоредба относно киберпрестъпленията (при това независимо от факта, че интернет мрежата вече е на близо 25 години). Две са възможните обяснения за това мълчание, тоест или европейският законодател е преценил, че тези престъпления не притежават специфика, налагаща да им се отделят специални разпоредби, или въпросът е изглеждал твърде деликатен и е предпочетено да се изчака практиката на Съда⁸ (тук трябва да отбележим по-специално решения от 25 октомври 2011 г., eDate Advertising и др., C-509/09 и C-161/10, EU:C:2011:685; от 19 април 2012 г., Wintersteiger, C-523/10, EU:C:2012:220; от 3 октомври 2013 г., Pinckney, C-170/12, EU:C:2013:635 или от 22 януари 2015 г., Hejduk, C-441/13, EU:C:2015:28).

1. Принципите, представляващи въвод към отговора на преюдициалния въпрос

34. В самото начало следва да се припомни, че разпоредбите на Регламент № 44/2001 трябва да бъдат тълкувани самостоятелно въз основа на систематиката и целите му⁹.

35. Трябва да се подчертае, че „единствено като отклонение от основния принцип, прогласен в член 2, параграф 1 от Регламент № 44/2001, съгласно който спорът е подсъден на юрисдикциите на държавата членка, на територията на която ответникът има местоживеене, дял II, раздел 2 от този регламент предвижда някои хипотези на специална компетентност, между които и предвидената в член 5, точка 3 от този регламент“¹⁰.

36. Тъй като компетентността на юрисдикциите по мястото, където е настъпило или може да настъпи вредоносното събитие, е правило за специална компетентност, то трябва да се тълкува стриктно и не допуска тълкуване, което излиза извън изрично предвидените в Регламент № 44/2001 хипотези¹¹.

7 — Регламент на Европейския парламент и на Съвета от 17 юни 2008 година относно приложимото право към договорни задължения (Рим I) (ОВ L 177, 2008 г., стр. 6).

8 — Вж. *Gaudemet-Tallon*, Н., *op.cit.*, р. 286.

9 — Решение от 16 май 2013 г., *Melzer* (C-228/11, EU:C:2013:305, т. 22 и цитираната съдебна практика).

10 — Решение от 16 май 2013 г., *Melzer* (C-228/11, EU:C:2013:305, т. 23).

11 — Решение от 16 май 2013 г., *Melzer* (C-228/11, EU:C:2013:305, т. 24).

37. Именно с оглед на тези граници следва да се тълкува изразът „място, където е настъпило или може да настъпи вредоносното събитие“, който се съдържа в член 5, точка 3 от Регламент № 44/2001 и който „се отнася едновременно до мястото на настъпване на вредата и до мястото на настъпване на събитието, което е причинило тази вреда, поради което ищецът може по свой избор да предяви иск срещу ответника пред съда в едното или другото място“¹².

38. В това отношение съгласно постоянната съдебна практика прогласеното в член 5, точка 3 от Регламент № 44/2001 правило за компетентност се основава на наличието на особено тясна връзка между спора и юрисдикциите по мястото, където е настъпило или може да настъпи вредоносното събитие, която обосновава предоставянето на компетентност на тези юрисдикции за целите на доброто правораздаване и надлежната организация на процеса¹³.

39. Тъй като идентифицирането на някоя от връзките, признати от напomenената в предходните точки съдебна практика, трябва да даде възможност да се установи компетентността на юрисдикцията, която обективно най-добре може да прецени дали са налице конститутивните елементи на отговорността на ответника, може да бъде надлежно сезирана само юрисдикцията, в чийто район се намира релевантната връзка¹⁴.

40. В случая възниква въпросът дали запитващата юрисдикция е компетентна само на основание на мястото на материализиране на твърдяната вреда. Както отбелязва Комисията, от преписката пред Съда е видно, че преюдициалният въпрос се отнася до мястото, в което е настъпила вредата, а не до мястото на настъпване на събитието, което е причинило тази вреда. Смятам (подобно на френското правителство), че събитието, което е причинило нарушението на забраната за препродажба извън мрежа за селективна дистрибуция, може да бъде поведението на оператора на всеки от сайтовете. От това следва, че подобен правопораждащ факт може да бъде открит на различни места според седалището на този или тези оператори. Следователно в случая причинилото вреда събитие не позволява да се установи компетентността на сезираната юрисдикция.

41. Съгласно съдебната практика това е мястото, където от факта, в резултат на който може да възникне деликтна или квазиделиктна отговорност, са произтекли вреди¹⁵.

42. Съдът вече е тълкувал член 5, точка 3 от Регламент № 44/2001 в случай на твърдени вреди, причинени от онлайн публикувани на уебсайт съдържания, които поради това могат да се материализират в множество места¹⁶.

43. Що се отнася по-специално до твърдените нарушения на права върху интелектуална собственост, Съдът е посочил в редица решения¹⁷, че правораздавателната компетентност се предопределя от територията на защита на въпросното право. Всъщност юрисдикциите на държавата членка на защита най-добре могат да разгледат твърдение за засягане на защитеното право.

12 — Решение от 16 май 2013 г., Melzer (C-228/11, EU:C:2013:305, т. 25). Вж. също решение от 7 март 1995 г., Shevill и др. (C-68/93, EU:C:1995:61, т. 30 и 33).

13 — Решение от 16 май 2013 г., Melzer (C-228/11, EU:C:2013:305, т. 26).

14 — Вж. решение от 3 октомври 2013 г., Pinckney (C-170/12, EU:C:2013:635, т. 28).

15 — Решение от 19 април 2012 г., Wintersteiger (C-523/10, EU:C:2012:220, т. 21).

16 — Вж. решения от 25 октомври 2011 г., eDate Advertising и др. (C-509/09 и C-161/10, EU:C:2011:685) и от 19 април 2012 г. Wintersteiger (C-523/10, EU:C:2012:220).

17 — Решения от 19 април 2012 г., Wintersteiger (C-523/10, EU:C:2012:220), от 3 октомври 2013 г., Pinckney (C-170/12, EU:C:2013:635) и от 22 януари 2015 г., Hejduk (C-441/13, EU:C:2015:28).

44. В дело Wintersteiger (решение от 19 април 2012 г., C-523/10, EU:C:2012:220) относно твърдение за засягане на национална марка Съдът е приел, че целите за предвидимост и за добро правораздаване подкрепят възлагане на компетентността на основание на материализирането на вредата на юрисдикциите на държавата членка, в която е защитено въпросното право, тъй като те най-добре могат да преценят дали въпросното право действително е накърнено и съгласно член 8 от Регламент „Рим II“ могат да прилагат своето национално право.

45. Всъщност Съдът е постановил, че „член 5, точка 3 от Регламент № 44/2001 трябва да се тълкува в смисъл, че спор относно нарушението на правата върху регистрирана в държава членка марка, извършено чрез използване от страна на рекламодалец на ключова дума, идентична с посочената марка, в уебсайта на интернет търсачка, функциониращ под наименованието на национален домейн от първо ниво на друга държава членка, може да бъде отнесен или пред юрисдикциите на държавата членка, в която е регистрирана марката, или пред тези на държавата членка, където е мястото на установяване на рекламодалеца“¹⁸.

46. В решение от 3 октомври 2013 г., Pinckney (C-170/12, EU:C:2013:635) Съдът е отбелязал, че по отношение на твърдяно нарушение на имуществено авторско право компетентността да разгледа иск в областта на деликтната или квазиделиктната отговорност е установена в полза на сезираната юрисдикция, когато държавата членка, на чиято територия се намира тази юрисдикция, предоставя защита на изтъкнатите от ищеца имуществени права и когато твърдяната вреда може да настъпи в района на сезираната юрисдикция. Тези юрисдикции могат също така съгласно член 8 от Регламент „Рим II“ да приложат своето национално право. В решение от 3 април 2014 г., Hi Hotel HCF, C-387/12, EU:C:2014:215) Съдът е транспонирал посочената практика Pinckney към твърдени нарушения на право извън интернет.

47. По-конкретно, в точки 41 и 42 от решение от 3 октомври 2013 г. Pinckney (C-170/12, EU:C:2013:635) Съдът е постановил, че „в стадия на проверка на компетентността на дадена юрисдикция да разглежда въпроса относно отговорността за вреди, определянето на мястото на настъпване на вредата по смисъла на член 5, точка 3 от [Регламент № 44/2001] *не може да зависи от критерии*, които се отнасят до посоченото разглеждане по същество и *не са посочени в тази разпоредба*. Последната всъщност предвижда единствено условието вредата да е настъпила или да може да настъпи. [...] Така за разлика от член 15, параграф 1, буква в) от [този регламент], тълкуван в [решение от 7 декември 2010 г. Pammer и Hotel Alpenhof (C-585/08 и C-144/09, EU:C:2010:740)], член 5, точка 3 от посочения регламент *не изисква дейността да е „насочена към“* държавата членка на сезираната юрисдикция“ (курсивът е мой).

48. Всъщност Съдът никога не е приемал като основно обстоятелство за определянето на „мястото, където от факта, в резултат на който може да възникне деликтна или квазиделиктна отговорност, са произтекли вреди“, изискването дейността, причинила вредата, да е насочена конкретно към въпросното място¹⁹.

49. Накрая, от решение от 22 януари 2015 г., Hejduk (C-441/13, EU:C:2015:28, т. 38) е видно, че при твърдяно нарушение на авторското право и сродните му права, гарантирани от държавата членка на сезирания съд, последният е компетентен с оглед на мястото на настъпване на вредата да разгледа иск за обезщетение за нарушаване на тези права чрез публикуване на

18 — Решение от 19 април 2012 г., Wintersteiger (C-523/10, EU:C:2012:220, т. 39).

19 — Съдът не е изисквал това обстоятелство в нито едно от следните решения, а именно решения от 25 октомври 2011 г., eDate Advertising и др. (C-509/09 и C-161/10, EU:C:2011:685, т. 52), от 19 април 2012 г., Wintersteiger (C-523/10, EU:C:2012:220, т. 29), от 3 октомври 2013 г., Pinckney (C-170/12, EU:C:2013:635, т. 42) и от 22 януари 2015 г., Hejduk (C-441/13, EU:C:2015:28, т. 32).

защитени с тях фотографии на уебсайт, достъпен в неговия съдебен район. Този съд е компетентен да се произнесе само за вредата, причинена на територията на държавата членка, към която принадлежи. Съгласно член 8 от Регламент „Рим II“ тази юрисдикция може да приложи своето национално право.

50. Макар решение от 3 октомври 2013 г., *Pinckney* (C-170/12, EU:C:2013:635) да се отнася до иск за поправяне на вреди за нарушение на имуществени авторски права в интернет, точка 42 от него, цитирана в точка 47 от настоящото заключение, съдържа изявление с общ обхват.

51. В този контекст следва да се припомни, че изразът „място, където е настъпило вредоносното събитие“, не би могъл да се тълкува толкова широко, че да обхваща всяко място, където се усещат вредните последици от събитие, което вече е причинило вреда, действително настъпила на друго място²⁰.

52. В духа на тази практика Съдът е уточнил също, че посоченият израз не визира местоживеенето на ищеца, където се намира „центърът на неговите имуществени интереси“, само защото същият е претърпял там имуществена вреда, произтичаща от загубата на части от неговото имущество, настъпила и претърпяна в друга държава членка²¹.

53. Съдът е припомнил в решение от 28 януари 2015 г., *Kolassa* (C-375/13, EU:C:2015:37, т. 49), че „обстоятелството, че ищецът търпи финансови последици, само по себе си не обосновава предоставянето на компетентност на съдилищата по неговото местоживеене, ако — както в случая по делото, по което е постановено [решение от 10 юни 2004 г., *Kronhofer* (C-168/02, EU:C:2004:364)] — и вредоносното събитие, и вредите са настъпили на територията на друга държава членка (вж. в този смисъл решение [от 10 юни 2004 г., *Kronhofer*, C-168/02], EU:C:2004:364, т. 20)“.

54. Обратно, Съдът е уточнил в точка 50 от решение от 28 януари 2015 г., *Kolassa* (C-375/13, EU:C:2015:37), че „[з]а сметка на това подобно предоставяне на компетентност е обосновано, стига местоживеенето на ищеца действително да е мястото на настъпване на вредоносното събитие или на материализиране на вредата“.

55. Продължавайки своето разсъждение в точка 55 от посоченото решение Съдът е признал компетентността на съдилищата по местоживеенето на ищеца на основание на материализирането на вредата, когато посочената вреда настъпва директно в банковата сметка на този ищец в банка, която се намира в съдебния район на тези юрисдикции.

56. В делата с предмет нарушение на правата върху интелектуална собственост или нарушение на конкурентното право чрез използване на интернет мястото на материализирането на вредата по принцип е всяко място, където е достъпен даден уебсайт. Следователно поради общодостъпността на интернет²² съществуват множество места на материализиране.

20 — Решение от 16 юни 2016 г., *Universal Music International Holding* (C-12/15, EU:C:2016:449, т. 34 и цитираната съдебна практика).

21 — Решение от 16 юни 2016 г., *Universal Music International Holding* (C-12/15, EU:C:2016:449, т. 35 и цитираната съдебна практика).

22 — В САЩ съдебната практика относно съдебната компетентност за нарушение на право (и за клевета) чрез присъстваща навсякъде медия като интернет е повлияна по-специално от решение *Zippo Manufacturing c/y Zippo Dot Com* 952 F Supp 1119 (WD Penn 1997). Вж. *Dunham*, C.R. *Elon University School of Law Legal Research Paper № 2008-01* (http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1273709).

57. Всъщност, за да се избегне световна съдебна компетентност, дори и в „Minimum Contacts“²³, съдебната практика и правната теория отдавна се опитват да създадат критерии за о(т)граничаване на възможните места на материализиране на вредата за подобни престъпления, извършени чрез интернет. Така, за да се определи съдебната компетентност на мястото на материализирането на вредата, нарушението на въпросното конкурентно право трябва да има определени последици²⁴. Всъщност може да се изключи вреда, ако очевидно твърдяната от жалбоподателя конкуренция не е могла да има никаква икономическа последица за въпросния пазар(пазари). От това следва например, че рекламата в интернет за услугите на доставчик, който е известен само на местно равнище, очевидно не може да породи вреди другаде, освен на този местен пазар²⁵.

58. Можем да направим паралел с твърдените нарушения на права върху интелектуална собственост. Всъщност „в делата за фалшифициране вредоносният директен ефект обикновено се изразява във финансовата загуба, понесена от титуляра на правото, в мястото(местата), където фалшифицираната стока е пусната в продажба или където е направена реклама за тази стока, или още, където тази стока е използвана. В своя учебник на тази тема професорите Fawcett и Torremans отбелязват в тази връзка, че „в много дела деянието по фалшифициране причинява пряка икономическа загуба на жалбоподателя [...] Обикновено не е трудно да се определи въпросната загуба. Ако например ответникът продава фалшифицирана стока, това ще предизвика пропуснати продажби [за жалбоподателя]. Тогава вредата е претърпяна в мястото, в което са пропуснати продажбите. Това ще бъде мястото, в което се продава фалшифицираната стока“. [...] Следва да се отбележи, че този анализ изцяло съответства на практиката на Съда и може да бъде разширен до други видове искове за нарушения. Следователно, що се отнася до авторското право, финансовата загуба обичайно се понася там, където се продават или разпространяват сред потребителите копия от фалшифицирания продукт; що се отнася до марките, това е мястото, където знакът е използван в подкрепа на продажбата или предлагането на стоките“²⁶.

23 — Този критерий вече е бил посочен от генералния адвокат Léger в неговото заключение по дело Shevill и др. (C-68/93, EU:C:1995:1, т. 44 и 45, както и бележка под линия 28), който отбелязва, че „може да се приеме, че толкова особена вреда като засягане на репутацията или на честта на лице е неотделима от това лице и по необходимост е възникнала в мястото на неговото пребиваване [...] Убеден съм, че в подобна област мястото на вредата съпада с територията, на която е разпространена публикацията. Вредата може да бъде отделена от съда по местожителството на пострадалото лице, който [...] не е непременно свързан с вредата [...]. По този въпрос следва да се види анализът на Върховния съд на САЩ по дело Keeton c/y Hustler Magazine Inc., 465 US 770, 79 L Ed 2d 790, 104 S Ct 1473 и по-специално (10): There is no justification for restricting libel actions to the plaintiff's home forum. The victim of a libel, like the victim of any other tort, may choose to bring suit in any forum with which the defendant has certain *minimum contacts*... such that the maintenance of the suit does not offend traditional notions of fair play and substantial justice“ (курсивът е мой).

24 — Вж. Oberlandesgericht Bremen (Върховен регионален съд Бремен, Германия) CR 2000, 771; Cour d'appel d'Orléans (Апелативен съд Орлеан, Франция) Rev crit 93 (2004), 139; Landesgericht Köln (Регионален съд Кьолн, Германия) GRUR-RR 2006, 195. Вж. Mankowski, P. — In: Spindler/Wiebe (eds.), Internet-Auktionen und elektronische Marktplätze, 2005, cap. 12, pt. 66.

25 — Вж. Rauscher, T. et Mankowski, P. Artikel 5 Brüssel I-VO. Europäisches Zivilprozessrecht, Sellier, 2. ed., 2006, par. 86d, p. 206.

26 — (Преводът и курсивът са мои) „[i]n infringement matters, the direct harmful event will usually be the financial loss which is suffered by the holder of the right at the place where the infringing material is marketed, advertised or used. In the reference book in the matter, Professors Fawcett and Torremans have pointedly noted in that respect that „in many cases an act of infringement will cause direct economic loss to the plaintiff [...]. It is not usually hard to identify what the loss is. If, for instance, the defendant sells an infringing product this will result in a loss of sales. Damage is, therefore, sustained in the place in which the sales are lost. This will be the place in which the infringing product is sold“. [...] It is submitted that this analysis is in total agreement with the case law of the [Court], and that could be extended to other kinds of infringement actions. Thus, with respect to copyrights, the financial loss is usually sustained where copies of the infringing material are sold or issued to the public; in trade marks, where the sign is used in support of the marketing or offering of products“. Вж. Nuyts, A. International Litigation in Intellectual Property and Information Technology (European Commission Research Project on Judicial Cooperation in Matters of Intellectual Property and Information Technology). Wolters Kluwer, 2008, p. 123. Вж. също Pazdan, M. et Szpunar, M. Cross-Border Litigation of Unfair Competition over the Internet. — In: Nuyts, A. op.cit, p. 131.

2. Приложение към конкретния случай

а) Кое е мястото на материализиране на вредата?

59. От практиката на Съда става ясно, че в случай на нарушение, извършено чрез интернет, „мястото, където е настъпило или може да настъпи вредоносното събитие“ по смисъла на член 5, точка 3 от Регламент № 44/2001, „може да варира в зависимост от естеството на правото, чието нарушение се твърди“²⁷.

60. Считам (подобно на Комисията), че в настоящия случай, за да се определи мястото, където е настъпило вредоносното събитие, следва най-напред да се установи какво е естеството на вредата, която продажбата на спорните стоки извън мрежата за селективна дистрибуция е могла да причини на Concurrence. За тази цел следва да се припомни, че в рамките на договорите за изключителна дистрибуция доставчикът предоставя на дистрибутора изключителното право да разпространява неговите стоки на дадена територия и се ангажира да не разпространява съответните стоки извън мрежата за продажба на дистрибутора. Последният на свой ред се ангажира да развива и насърчава продажбите на стоките на доставчика на съответната територия. В случай на нарушение от уебсайт на изключителните права, предоставени с договора, както в настоящия случай, вредата, на която може да се позове дистрибуторът, е намаляването на обема на неговите продажби, произтичащо от осъществените продажби в нарушение на неговото изключително право, и последващата загуба на печалби. Като се има предвид обаче ограниченото териториално приложно поле на правото на изключителна дистрибуция, мястото, в което възникват намаляването на продажбите и загубата на печалби, може единствено да съвпада с територията на държавата членка, за която дистрибуторът е получил изключителни права.

61. От преписката става ясно, че в конкретния случай, тъй като дистрибуторът има изключително право, ограничено до френската територия, намаляването на продажбите и загубата на печалби могат да възникнат във Франция. От това следва, че мястото на настъпване на вредоносното събитие е Франция, а компетентният съд съгласно член 5, точка 3 от Регламент № 44/2001 е френският съд.

62. Всъщност, тъй като уебсайтовете Amazon.de, Amazon.co.uk, Amazon.es и Amazon.it по принцип са достъпни във Франция, твърдяната от Concurrence вреда се състои в загубата на пазарни дялове в рамките на неговата дейност по продажба на стоките от гамата ELITE едновременно в неговия магазин в Париж и на неговия уебсайт, чието управление то осъществява от седалището си в Париж. От това следва, че материализирането на неговата вреда не може да се осъществи другаде освен във Франция. Поради това френският съд би трябвало да бъде компетентен и що се отнася до уебсайтовете на Amazon в чужбина, разглеждани в случая²⁸.

63. Мястото на материализирането на вредата следва да посочва *forum delicti*, който да притежава „особено тясна връзка“ и да „обосновава предоставянето на компетентност на тези юрисдикции [а именно, различни от тези по местоживееене на ответника] за целите на доброто правораздаване и надлежната организация на процеса“²⁹.

27 — Решение от 3 октомври 2013 г., Pinckney (C-170/12, EU:C:2013:635, т. 32 и цитираната съдебна практика).

28 — Това се потвърждава от генералния адвокат Mollard в неговото становище пред Cour de cassation (Касационен съд, Франция) в главното производство № H1416737, обжалвано решение на Cour d'appel de Paris (Апелативен съд Париж) от 6 февруари 2014 г., съдебно заседание от 22 септември 2015 г. — FR (№ 14).

29 — Вж. по-специално решение от 27 октомври 1998 г., Réunion européenne и др. (C-51/97, EU:C:1998:509, т. 27).

64. Отбелязвам, че „който предоставя достъп до сведения по определен начин, върши това с пълното знание за обхвата, който тези сведения могат да имат. По-специално, който качва сведения в [интернет], прави това със знанието, че сведенията, достъп до които предоставя, са достъпни за всички без никакви географски ограничения“³⁰.

65. Ето защо в случая именно френският съд може най-добре да прецени въпроса за изгубването на пазарни дялове от Concurrence в рамките на неговата дейност по продажба на стоките от гамата ELITE едновременно в магазина му в Париж и на неговия уебсайт, чието управление то осъществява от седалището си в Париж.

66. Освен това не бива да се забравя, че определянето на мястото на настъпване на вредоносното събитие следва да съответства на целта за предвидимост на компетентния съд, друг основен принцип на Регламент № 44/2001 (отразен в съображение 11 от него). По подобен начин Съдът е приел в решение от 19 април 2012 г., Wintersteiger (C-523/10, EU:C:2012:220), че целта за предвидимост в случая също така подкрепя и предоставяне на компетентността, на основание на материализирането на вредата, на юрисдикциите на държавата членка, в която въпросното право е защитено (в случая изключителното право на дистрибутора).

67. Накрая, Amazon Services Europe твърди, че не би трябвало да се приема теорията за достъпността, тъй като тя насърчава forum shopping, рискуващ, предвид спецификата на националните правни системи, да доведе чрез контаминация до „law shopping“. Достатъчно е обаче да се констатира, от една страна, че този довод, повдигнат от генералния адвокат Jääskinen в неговото заключение по дело Pinckney (C-170/12, EU:C:2013:400, т. 68), не е бил възприет от Съда в решението му по въпросното дело, и от друга страна, считам, че това опасение изглежда преувеличено, по-специално защото националната юрисдикция може да присъди обезщетение само за вредите, причинени на територията на държавата членка, към която тя принадлежи³¹.

б) Релевантен ли е фактът, че в случая не става въпрос за право върху интелектуална собственост?

68. Мисля, че предложеното в настоящото заключение решение е обосновано, от една страна, тъй като то съответства на целите на член 5, точка 3 от Регламент № 44/2001 (по-специално за предоставяне на компетентността на юрисдикцията, която най-добре може да прецени дадено твърдение), и от друга страна, то е обосновано, независимо че в случая не става въпрос за право върху интелектуална собственост.

69. Освен това считам, че в контекста на настоящото дело изключително право на дистрибуция на дадена територия се доближава до правата върху интелектуална собственост.

70. Всъщност разсъждение, аналогично на представеното в решение от 5 юни 2014 г., Coty Germany (C-360/12, EU:C:2014:1318), е обосновано предвид обстоятелството, че териториалността на предоставената защита при разглежданата в посоченото дело фактическа обстановка също не е била свързана с обхвата на защитеното право на интелектуална собственост, тъй като в случая е ставало въпрос за марка на Общността.

30 — Преводът е мой „[T]hose who make information accessible by a particular method do so knowing of the reach that their information may have. In particular, those who post information on the [Internet] do so knowing that the information they make available is available to all and sundry without any geographic restriction“. Вж. Dow Jones and Company Inc c/y Gutnick [2002 г.] High Court of Australia 56; 210 CLR 575; 194 ALR 433; 77 ALJR 255 (10 декември 2002 г.), 39 (Gleeson, C. J., McHugh, Gummow и Hayne, J. J.).

31 — Вж. точка 49 от настоящото заключение. Вж. Rosati, E. Brussels I Regulation and online copyright infringement: „intention to target“ approach rejected. — Journal of Intellectual Property Law & Practice, 1/2014, vol. 9, p. 19.

71. Без да се отнася конкретно до интернет, решение от 5 юни 2014 г., *Coty Germany* (C-360/12, EU:C:2014:1318) уточнява, че при твърдение за неразрешена сравнителна реклама или нелоялна имитация на защитен с марка на Общността знак, забранени от закона за мерките срещу нелоялната конкуренция в държавата членка, към която принадлежи сезираната юрисдикция, член 5, точка 3 от Регламент № 44/2001 позволява да се установи въз основа на мястото на материализиране на вредата правораздавателната компетентност за разглеждане на иск за установяване на отговорност, който се основава на посочения национален закон и е предявен срещу лице, което е установено в друга държава членка и за което се твърди, че е извършило в нея деяние, което е причинило или има риск да причини вреда в рамките на правораздавателния район на сезираната юрисдикция. Впрочем съгласно член 6, параграф 1 или съгласно член 6, параграф 2 и член 4 от Регламент „Рим II“ тази юрисдикция прилага своето национално право.

в) Релевантен ли е произходът на „чуждестранните“ уебсайтове (а именно, сайтовете, различни от Amazon.fr)?

72. Считам, че произходът на уебсайтовете, на които са предлагани съответните стоки, не е релевантен за определянето на компетентния съд.

73. Всъщност, както отбелязва Комисията, компетентният съд следва да бъде определен въз основа на пазара, на който са продавани стоките, предмет на правото на изключителна дистрибуция, и на който следователно е възникнала вредата. Както вече беше отбелязано, в конкретния случай дистрибуторът явно притежава изключително право, ограничено до френската територия, и следователно той е претърпял намаляване на продажбите и оттам загуба на печалби именно във Франция. Фактът, че това намаляване и тази загуба са причинени от сайтове, установени във Франция или другаде, е релевантен единствено с оглед на определянето на обхвата на поисканото от дистрибутора разпореждане, а именно за определянето на уебсайтовете, които биха могли да бъдат предмет на това разпореждане.

74. С други думи, определянето на компетентния съд е нещо различно от обхвата на разпореждането, което може да бъде произнесено срещу ответника в главното производство, тоест за определянето на уебсайтовете, на които той вече няма да може да представя оферти за продажба на спорните стоки. Разбира се, ако ищецът в главното производство може да докаже, *prima facie*, че намаляването на продажбите и загубата на печалби, претърпени от него във Франция, се дължат не само на дейностите на сайта Amazon.fr, но и на дейностите на чуждестранните сайтове на Amazon, той също така би трябвало да може да получи от френските юрисдикции разпореждане и по отношение на тези уебсайтове. При все това този въпрос засяга същността на делото и не се отнася до определянето на компетентния съд. Както е посочено по-горе, може да се презумира, че правото на изключителна дистрибуция, от което се ползва Concurrance, има териториално приложно поле, ограничено до френския пазар³². Следователно френската юрисдикция ще трябва да установи доколко предлагането на обхванатите от това право стоки на чуждестранни сайтове е засегнало правата на Concurrance на френския пазар.

32 — Разбира се, считам (подобно на Комисията), че ако се окаже, че Concurrance се ползва с права на изключителна дистрибуция за територии извън Франция, френският съд като съд по мястото на вредата (вж. решение от 7 март 1995 г., *Shevill и др.*, C-68/93, EU:C:1995:61, първи критерий) не би бил компетентен да разглежда евентуални вреди, претърпени в тези други територии.

75. При това положение следва да се отбележи, че въпросът дали действително е налице нарушаване на правото на изключителна дистрибуция в контекст като този в главното производство, е въпрос по същество, с който в случая Съдът не е сезиран. Всъщност определянето на мястото на настъпване на вредоносното събитие не може да зависи от обстоятелства, които следва да бъдат разгледани на по-късен етап, като анализа по съществото на делото.

V – Заключение

76. Поради тези причини предлагам на Съда да отговори на преюдициалния въпрос на Cour de cassation (Касационен съд, Франция) по следния начин:

„Член 5, точка 3 от Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела следва да се тълкува в смисъл, че в случай на твърдяно нарушение на забраната за продажба извън мрежа за изключителна дистрибуция, извършено с предлагането в интернет на стоки, които са предмет на изключителното право, на сайтове, функциониращи в различни държави членки, за мястото, където е възникнала вредата, следва да се счита мястото, в което титулярът на правото на изключителна дистрибуция търпи намаляване на своите продажби, като това място съвпада с територията, на която е защитено неговото право. Произходът на уебсайтовете, на които са били предложени съответните стоки, не е релевантен за целите на определянето на компетентния съд“.